

هزینه ۹۵۰ میلیارد تومانی یک لایحه در سال ۹۶!

براساس یکی از مواد الحاقی به قانون برنامه ششم توسعه، زنان بدون شرط سنی و با حداقل ۲۰ سال بازنشسته پیش از موعد می‌شوند. این ماده را می‌توان از ابعاد اقتصادی و اجتماعی تحلیل کرد. به نظر می‌رسد این اندیشه براساس تبصره ۴ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مطرح شده باشد که می‌گوید بانوان شاغل در دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌ها و شرکت‌های مشمول قانون کار می‌توانند با ۴۳ سال سن و ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه بازنشسته شوند. تصور غالب این است که طرح این پیشنهاد به نوعی می‌خواهد شرایط یکسانی را در حوزه بازنشستگی برای هردو گروه مشمولان و غیرمشمولان قانون کار به وجود بیاورد و به عبارتی از نظر شرایط بازنشستگی همسان‌سازی کند. با این حال باید توجه داشت که ارفاق قانونی که از لحاظ سن و سابقه بازنشستگی برای زنان کارگر در تبصره ۴ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی آمده ناظر بر شرایط کاری سخت‌تر و همراه با استهلاک بیشتری است اما در دستگاه‌های اجرایی کارها عموماً ناظر بر انجام امور اداری و حرفه‌ای است و طبیعتاً با سختی کمتری همراه است. بنابراین همسان‌سازی و مشابه‌سازی مشمولان قانون کار و غیرمشمول کار، آن هم با حذف شرط سنی و الزام دستگاه به موافقت با شرط بازنشستگی، شوکی ناگهانی را به سازمان‌ها تحمیل می‌کند و تبعاتی ازجمله تخلیه ظرفیت‌های کارشناسی سازمان‌ها را در پی دارد. حال باید دید چنانچه این ماده الحاقی در شورای نگهبان به تصویب نهایی برسد چه تمهیدات مازاد و پیش‌بینی‌ناپذیری را به صندوق‌های بازنشستگی تحمیل می‌کند. به‌خصوص که صندوق‌ها از ناحیه تأمین منابع نقدی لازم برای پاسخگویی به تعهدات بسیار تحت فشارند و با توجه به ماهیت تجمعی این قانون و اثرات آن در سال‌های آینده، صندوق‌ها را با بحران عمیقی از نظر تعادل منابع و مصارف روبه‌رو می‌کند. براساس اطلاعات موجود، در سال آینده حدود ۳۵۰۰ نفر از بانوان شاغل در دستگاه‌های مختلف دارای سابقه ۲۰ سال و بیشتر از این قانون بهره‌مند می‌شوند. نکته جالب‌توجه آن است که این تعداد زن شاغل سنشان کمتر از ۵۵ سال است. آمارها بار هم حکایت از آن دارد که در طول سال‌های اجرای برنامه ششم توسعه تعداد افرادی که به سابقه‌ای بالاتر از ۲۰ سال می‌رسند به‌شدت افزایش می‌یابد و از شمول این قانون برخوردار می‌شوند. با این حال سنجش آثار و تبعات اجرای این قانون در سال آینده بر سازمان تأمین اجتماعی نشان می‌دهد این ۳۵۰۰ نفر تا زمان احراز شرایط برخورداری از مستمری بازنشستگی (ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی) و تبصره‌های آن، حدود ۵ سال فاصله دارند و در صورت بازنشستگی، علاوه بر اینکه ۵ سال زودتر جریان بیمه‌پردازی آنها قطع می‌شود، عملاً ۵ سال هم زودتر از مستمری بازنشستگی برخوردار می‌شوند. تحلیل و برآوردهای ریالی این متغیرها حاکی از این است که در صورت مصوب شدن و اجرای این ماده تنها در سال ۱۳۹۶، به طور میانگین به‌ازای هر نفر حدود ۸۰ میلیون تومان (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۶) حق بیمه وصول نمی‌شود اما در عوض حدود ۱۹۶ میلیون تومان مستمری بیشتری باید پرداخت شود. بدین ترتیب در اولین سال اجرا، به‌ازای هر فرد حدود ۲۷۶ میلیون تومان بار مالی برای صندوق تأمین اجتماعی ایجاد می‌شود که با احتساب حدود ۳۵۰۰ نفر، مجموع بار مالی صندوق را به حدود ۹۵۰ میلیارد تومان خواهد رساند. ذکر این نکته هم خالی از لطف نیست که متغیرهای پیش‌گفته تابع ملاحظات و فضای کلی اقتصاد کشور است که احتمال تغییر در آنها را زیاد می‌کند. با این حال تأثیرات اجتماعی این نوع بازنشستگی‌ها هم علامات سوال‌های زیادی را پیش رو قرار می‌دهد. به‌خصوص اینکه یکی از نقدهای اساسی به این ماده الحاقی تبعیض‌های جنسیتی است که با وجود این قانون تشدید می‌شود. سازمان بین‌المللی کار در بحث بازنشستگی و شرایط برخورداری از آن به‌شدت وجود تبعیض را مورد نکوهش قرار می‌دهد. در قوانین عام تأمین اجتماعی ایران به‌زنان در مقایسه با مردان ۵ سال ارفاق در سنوات تعلق گرفته است که چنین ماده‌ای عملاً میانگین این ارفاق را بیشتر و نگاه جنسیتی را تشدید می‌کند. علاوه بر این‌ها چنین قانونی از بعد جذب نیروی کار نیز نقدشدنی است، چراکه با اجرای آن اقبال کارفرمایان به جذب زنان کمتر خواهد شد و تصور غالب این خواهد بود که نیروی کار زن در عرصه کار موقت است و در نتیجه رویکردهای اشتغالی و جذب نیرو جنسیت‌زده می‌شود. ضمن اینکه بار مالی کلان ناشی تخلیه یکباره دستگاه‌ها و سازمان‌ها بر دولت چشمگیر است و به‌ویژه در حوزه‌های بهداشت و درمان و آموزش مسائل و مشکلات زیادی به‌بار می‌آورد و این موضوعی نیست که در کوتاه‌مدت فرصت و امکان جایگزینی و پر کردن جاهای خالی را به دولت بدهد و هیچ بعید نیست که برخی حوزه‌های کشور با خلأ نیروهای متخصص کارشناس مواجه شوند.

مدیرکل امور فنی مستمری‌گیران تأمین اجتماعی

صلاحیت کارگران ساختمانی متقاضی بیمه تأمین اجتماعی استعلام می‌شود

پس از آنکه موضوع استفاده برخی افراد سوجدود از بیمه کارگران ساختمانی در ماه گذشته خیرساز شد، حالا مدیرکل بیمه‌های اجتماعی وزارت کار گفته است متصدیان امر «فرایند استحقاق سنجی» متقاضیان برخورداری از بیمه کارگران ساختمانی را با استعلام و بازدید میدانی بررسی می‌کنند و نتیجه را به واجد شرایط اطلاع می‌دهند. اسماعیل گرچی‌پور به ایستا گفته است: «آن دسته از کارگرانی که در سامانه رفاهی وزارت رفاه (www.samanehrefah.ir) ثبت‌نام کنند و شرایط اشتغال آنها احراز شود، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار می‌گیرند و با بیمه آنها تداوم پیدا می‌کند.» کارگران ساختمانی متقاضی بیمه تنها تا ۳۰ اسفند امسال مهلت دارند در سامانه رفاهی مختص این کار ثبت‌نام کنند.

۰۴ | کتبی‌نو

وحیده نگین از تاسیس مرکز رشد رفاه به‌منظور حمایت و بهره‌گیری از بنگاه‌های کوچک و متوسط در مجموعه وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی می‌گوید:

کارآفرینی اجتماعی پشتوانه رفاه

مراکز رشد دانشگاهی به‌منظور تسهیل استفاده تجاری از دانش فنی و حقوق مالکیت معنوی تأسیس می‌شوند و امکان استفاده از امکانات دانشگاهی مانند آزمایشگاه، کارگاه و کتابخانه را فراهم می‌کنند

همایش و کارگاه آموزشی «آشنایی با کارآفرینی اجتماعی» توسط «مرکز رشد رفاه» وابسته به موسسه آموزش عالی علمی کاربردی بهزیستی و تأمین اجتماعی در روز شنبه ۲۳ بهمن‌ماه جاری با حضور مسئولان، متصدیان و صاحب‌نظران مقوله کارآفرینی اجتماعی در محل سالن مجموعه فرهنگی ورزشی تلاش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برگزار می‌شود. معرفی کارآفرینی اجتماعی، موانع و راهکارهای توسعه کارآفرینی اجتماعی در کشور، تأثیر کارآفرینی اجتماعی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی و... از جمله محورهای همایش و کارگاه آموزشی «آشنایی با کارآفرینی اجتماعی» را تشکیل می‌دهند. به منظور آشنایی بیشتر با این همایش و کارگاه آموزشی و همچنین بررسی اهداف راه‌اندازی مرکز رشد رفاه و سیاست‌ها و رویکردهای فعالیت این مرکز، گفت‌وگویی ترتیب دادیم با دکتر وحیده نگین، رئیس موسسه آموزش عالی علمی کاربردی بهزیستی و تأمین اجتماعی، که حاصل آن را در ادامه می‌خوانید:

■ اگر موافق باشید گفت‌وگو را با همایش و کارگاه آموزشی «آشنایی با کارآفرینی اجتماعی» شروع کنیم. اساساً این همایش و کارگاه آموزشی با چه هدفی برگزار می‌شود و چه مباحثی را دنبال می‌کند؟

در برگزاری همایش و کارگاه آموزشی «آشنایی با کارآفرینی اجتماعی» دو هدف عمده را دنبال می‌کنیم. هدف اول ما همان‌گونه که در عنوان همایش و کارگاه آموزشی نیز مستتر است، آشنایی کارآفرینان و صاحبان ایده با بسترهای موجود برای این منظور در حوزه رفاه اجتماعی است.

یکی از حوزه‌های مغفول در کشور ما برای توسعه کارآفرینی، حوزه رفاه اجتماعی است. علت آن نیز برمی‌گردد به ناآشنایی کارآفرینان و افراد خلاق و صاحب ایده با ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود در این حوزه. امیدواریم با برگزاری همایش و کارگاه آموزشی مذکور به سهم خود در این زمینه اقدام کرده باشیم. بدون شک توسعه کارآفرینی اجتماعی علاوه بر داشتن منافع اقتصادی برای شخص کارآفرین و صاحب ایده، درنهایت منافع اجتماعی را برای عموم مردم به همراه دارد که ازجمله آنها می‌توان به کاهش آسیب‌های اجتماعی اشاره کرد.

هدف دوم ما از برگزاری این همایش و کارگاه، معرفی «مرکز رشد رفاه» است که به‌عنوان اولین مرکز رشد کشور در حوزه رفاه اجتماعی مجوز تأسیس آن توسط موسسه آموزش عالی علمی کاربردی بهزیستی و تأمین اجتماعی گرفته شد و از این جهت افتخار بزرگی برای خانواده بزرگ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی محسوب می‌شود. برگزاری همایش و کارگاه آموزشی مذکور کوششی مضاعف از جانب موسسه به منظور شناساندن بیشتر مرکز رشد رفاه به جامعه هدف است.

اما دربارہ بخش دوم سوال شما یعنی فرآیند برگزاری همایش و کارگاه آموزشی «آشنایی با کارآفرینی اجتماعی» باید عرض کنم که اجرای برنامه مذکور در دو بخش شامل «همایش» و «کارگاه آموزشی» پیش‌بینی شده است که ابتدا در بخش «همایش»، آخرین وضعیت کارآفرینی اجتماعی در کشور از زبان مسئولان، متصدیان و صاحب‌نظران مربوطه تشریح می‌شود و پس از آن در بخش «کارگاه آموزشی» نحوه و چگونگی انجام کارآفرینی اجتماعی، توسط مدرسان برتر کشور در این حوزه آموزش داده می‌شود. بسیار امیدواریم که بتوانیم با برگزاری این همایش و کارگاه آموزشی به سهم خود نسبت به معرفی بیش ازپیش

ظرفیت‌های حوزه رفاه اجتماعی برای توسعه کارآفرینی و اثرات مثبت این مهم اقدام کنیم.

■ اشاره کردید به مرکز رشد رفاه و اینکه این مرکز اولین مرکز رشد کشور در حوزه رفاه اجتماعی است. اگر این گونه است، پس به‌نوعی در این حوزه پیشرو محسوب می‌شود. از این مرکز بیشتر بگویید.

بله، دقیقاً. همان‌گونه که اشاره کردم مرکز رشد رفاه اولین مرکز رشد کشور در حوزه رفاه اجتماعی است که مجوز آن توسط موسسه آموزش عالی علمی کاربردی بهزیستی و تأمین اجتماعی گرفته شده است. این مرکز رشد از نوع مراکز رشد دانشگاهی محسوب می‌شود. مراکز رشد دانشگاهی به‌منظور تسهیل استفاده تجاری از دانش فنی و حقوق مالکیت معنوی تأسیس می‌شوند و امکان استفاده از امکانات دانشگاهی مانند آزمایشگاه، کارگاه و کتابخانه را فراهم

می‌کنند. این مراکز همچنین امکان استفاده از نظرات و مشاوره تخصصی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه را فراهم می‌کنند. بر همین مبنا دانشگاه‌های مختلف نسبت به راه‌اندازی این‌گونه مراکز اقدام می‌کنند. در دانشگاه جامع علمی کاربردی، مراکز رشد را با عنوان «مراکز رشد خوشه فناوری» تعریف می‌کنند و براساس اهداف و رسالت‌هایی که موسسات و مراکز آموزش علمی کاربردی دارند، می‌توانند نسبت به اخذ مجوز راه‌اندازی «مرکز رشد خوشه فناوری» اقدام کنند.

موسسه آموزش عالی علمی کاربردی بهزیستی و تأمین اجتماعی نیز در دور جدید فعالیت خود در دولت تدبیر و امید اقدام به اخذ مجوز راه‌اندازی مرکز رشد خوشه فناوری کرد و پس از تلاش‌های شبانه‌روزی و بی‌وقفه همکاران در ستاد موسسه، درنهایت در سال ۱۳۹۴ موفق شد این مجوز را از دانشگاه جامع علمی کاربردی بگیرد تا به‌تبع آن حوزه رفاه اجتماعی کشور برای اولین بار صاحب مرکز رشد شود.

■ در ادبیات کارآفرینی، مراکز رشد با هدف کمک به جذب بیشتر کارآموزان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در بازار کار و ایجاد شغل راه‌اندازی می‌شوند. مرکز رشد رفاه نیز با این هدف راه‌اندازی شده است؟

اشتغال‌زایی تنها یکی از اهداف مرکز رشد رفاه است. این مرکز رشد به واسطه اینکه اولین مرکز رشد کشور در حوزه رفاه اجتماعی محسوب می‌شود اهداف به‌مراتب متری‌تری را دنبال

می‌کند. از نکات قابل‌توجه در این مرکز، اولویت خدمت‌رسانی به مددجویان سازمان‌های حمایتی است. بسیاری افراد از جامعه معلولین کشور از دانش نرم‌افزاری

و مکانیکی خوبی برخوردارند اما به لحاظ بی‌اعتمادی سرمایه‌گذاران، هیچ‌گاه موفق به ارائه توانمندی‌های فردی خود به دیگران نشده‌اند. این مرکز زمینه‌های لازم را جهت کشف استعدادها و بروز خلاقیت‌های این قشر فراهم خواهد آورد.

با توجه به اینکه اخذ مجوز راه‌اندازی این مرکز رشد با رویکرد استقبال و حمایت از کارآفرینان خلأ در حوزه رفاه اجتماعی صورت گرفته است، می‌تواند میزبان گستره وسیعی از خدمات و صنایع باشد ازجمله خدمات بهزیستی، تأمین اجتماعی، صنایع فناوری بنیان، نرم‌افزاری، تجارت الکترونیکی، زیستی، هنری، تولیدی، گردشگری و رسانه‌ای. «ایجاد واحدهای صنایع کوچک و متوسط فنی و تخصصی در حوزه رفاه اجتماعی که بتوانند در بازار کار رقابت‌پذیر باشند» و «نوسازی، انتقال فناوری و استفاده از اکتشافات علمی جدید در این حوزه» بخش دیگری از اهداف راه‌اندازی مرکز رشد رفاه را تشکیل می‌دهند.

■ اگر این اهداف محقق شوند، مرکز رشد رفاه را به‌واقع می‌توان رویداد بزرگی در حوزه کارآفرینی توصیف کرد. سوال اینجاست که حوزه رفاه اجتماعی مشخصاً چه سودی از این مرکز رشد خواهد برد؟ اگر ممکن است شفاف‌تر اشاره کنید.

بله، حتماً. مرکز رشد رفاه به دنبال ارتقای بهره‌وری ارائه خدمات در حوزه رفاه اجتماعی است. به عبارت دیگر، این مرکز باعث بروز خلاقیت‌ها و درنتیجه زمینه‌ساز کارآفرینی در حوزه رفاه اجتماعی می‌شود.

بسیار امیدواریم که مرکز رشد رفاه محلی برای بیان ایده‌های خلاقانه و نیز آموزش‌های مورد نیاز صاحبان ایده در حوزه رفاه اجتماعی جهت اجرایی کردن ایده‌ها باشد و همچنین فرصتی باشد تا کلیه افرادی که در این حوزه صاحب نظر و دارای طرح‌های خلاقانه در جهت ارتقای بهره‌وری

یکشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۵ ● شماره نود و یک

A
 T
 I
 V
 E
 H
 O

■ در آخر، بفرمایید پذیرش ایده در مرکز رشد رفاه چه زمانی آغاز می‌شود و صاحبان ایده در حوزه رفاه اجتماعی باید به کجا مراجعه کنند؟

پس از برگزاری همایش و کارگاه آموزشی «آشنایی با کارآفرینی اجتماعی»، که ازجمله اهداف برگزاری آن معرفی مرکز رشد رفاه است، اقدامات متمرکز می‌شود بر بسترسازی پذیرش ایده در این مرکز. صاحبان ایده در حوزه رفاه اجتماعی از ۱۵ تا ۳۰ بهمن‌ماه فرصت دارند با مراجعه به سایت مرکز رشد رفاه به آدرس refah.issw.ir نسبت به ثبت ایده‌ها و طرح‌های خود اقدام کنند و پس از آن کار داوری طرح‌ها و ایده‌ها انجام می‌گیرد. درنهایت امیدواریم تا نیمه دوم اسفندماه سال جاری برنامه استقرار افراد در مرکز رشد آغاز شود. سعی کرده‌ایم فضای پیش‌بینی‌شده برای مرکز، از هر نظر شرایط لازم را داشته باشد تا به‌تبع آن بتوانیم میزبان خوبی برای کارآفرینان اجتماعی باشیم. در این راستا فضایی به متراژ ۱۲۰۰ مترمربع در خیابان سید جمال‌الدین اسدآبادی (یوسف‌آباد)، نبش خیابان ۲۵، پلاک ۲۱۹، تدارک دیده شده است.

■ برای بسیاری از صاحبان کسب‌وکار همچنان نقش مراکز رشد در توسعه پایدار ناشناخته است و با پرسش‌های بسیاری در این زمینه مواجه‌اند. چه پاسخی برای این افراد دارید؟

به‌نظرم برای پاسخ به این سوال باید ابتدا نقش اقتصاد و توسعه مبتنی بر دانش را بررسی کنیم. کاملاً مشخص است که امروزه اقتصاد و توسعه مبتنی بر دانش به‌عنوان رویکرد اساسی توسعه در اغلب کشورها ازجمله کشور ما مد نظر قرار گرفته است. محورهای اساسی این شکل از توسعه را نیز دانش، فناوری، نوآوری و کارآفرینی تشکیل می‌دهند. طبیعتاً تحقق این موارد نیز مستلزم برقراری تعاملات و زنجیره‌های ارتباطی میان آنان است که خوشبختانه در کشور ما این مهم ازجمله سیاست‌های کلان در سال‌های پیش رو محسوب می‌شود.

اما درباره نقش مراکز رشد در توسعه پایدار باید عرض کنم که امروزه دیگر ثابت شده است که هرچه زمان می‌گذرد و دانش و فناوری رشد می‌کند، مشکلاتی برای سازمان‌ها و بنگاه‌های بزرگ جهت موفقیت و بقا به وجود می‌آورد؛ موفقیت بیشتر بنگاه‌های کوچک و متوسط را به همراه دارد و این واقعیت نیز ناشی از ظهور عصر تجاری جدیدی است که تغییر، نوآوری و کارآفرینی از خصایص اصلی آن به شمار می‌روند. طبیعتاً روش موثر در این زمینه نیز حمایت و بهره‌گیری از بنگاه‌های کوچک و متوسط در قالب مجموعه‌های جدیدی است که از آنان با عنوان «مراکز رشد علم و فناوری» یاد می‌شود. این مجموعه‌ها با افزایش قدرت رقابت‌پذیری بنگاه‌های کوچک و متوسط، که اغلب توسط کارآفرینان جوان و برمبنای ایده‌های نوآورانه راه‌اندازی شده‌اند، عامل مهمی در توسعه ساختارهای اقتصادی و صنعتی کشورها محسوب می‌شوند.

یکی از حوزه‌های مغفول در کشور ما برای توسعه کارآفرینی، حوزه رفاه اجتماعی است. علت آن نیز برمی‌گردد به ناآشنایی کارآفرینان و افراد خلاق و صاحب ایده با ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود در این حوزه

